

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γραφείο Τύπου

Αθήνα, 18 Μαρτίου 2014

Απαντήσεις του ΥΠΕΚΑ στη Βουλή για το θέμα των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών

Ο Υπουργός ΠΕΚΑ, Γιάννης Μανιάτης, απαντώντας σε ερωτήσεις που κατατέθηκαν στη Βουλή των Ελλήνων από Βουλευτές για το θέμα των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών, ανέφερε τα εξής:

Σε απάντηση των **Ερωτήσεων με αρ. πρωτ. α) 6828/10-3-2014** που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από το Βουλευτή κ. Γεώργιο Κασαπίδη, **β) 6843/10-3-2014** που κατατέθηκε από τους αναφερόμενους στον πίνακα αποδεκτών Βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, **και γ) 6870/11-3-2014** που κατατέθηκε από τους Βουλευτές κ.κ. Διαμάντω Μανωλάκου, Νίκο Μωραΐτη, Γιώργο Λαμπρούλη και Θεοδόση Κωνσταντινίδη, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Είναι γνωστό ότι η ελληνική θέση ήταν πάντα ενάντια στην καλλιέργεια των ΓΤΟ. Από τον ισχυρισμό ότι «η συγκεκριμένη πρόταση της Ελληνικής Κυβέρνησης φαίνεται να λειτουργεί ευνοϊκά προς τις πολυεθνικές των μεταλλαγμένων και όχι προστατευτικά προς τις χώρες μέλη αλλά και το σύνολο της ΕΕ» προκύπτει ότι όχι μόνο δεν έχει γίνει κατανοητή η ελληνική πρόταση, αλλά και ότι δεν είναι γνωστός ο υφιστάμενος τρόπος αδειοδότησης της καλλιέργειας των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών (ΓΤΟ) στην ΕΕ.

Επιπλέον, ο ισχυρισμός ότι η ελληνική πρόταση θα διευκολύνει την εξάπλωση της καλλιέργειας των ΓΤΟ διαστρεβλώνει πλήρως την πραγματικότητα και δημιουργεί λανθασμένες εντυπώσεις αναφορικά τόσο με πάγιες εθνικές θέσεις όπως είναι η αντίθεση στην καλλιέργεια ΓΤΟ, όσο και αναφορικά με τις θέσεις 25 κρατών-μελών που στηρίζουν την ελληνική πρόταση και τα οποία επίσης αντιτίθενται στην καλλιέργεια ΓΤΟ.

Η πραγματικότητα είναι ότι η πρόταση δεν σχετίζεται με τον τρόπο αδειοδότησης των ΓΤΟ στην ΕΕ, αλλά αντίθετα αποκλειστικά με τη δυνατότητα των κρατών μελών να απαγορεύουν την καλλιέργεια στην επικράτειά τους των αδειοδοτούμενων σε επίπεδο ΕΕ ΓΤΟ, δυνατότητα που δυστυχώς σήμερα δεν έχουν.

Επίσης, η πρόταση ουδεμία σχέση έχει με την «εισαγωγή μεταλλαγμένων προϊόντων τους σε χώρες που δεν επιθυμούν την κατανάλωση Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών, είτε ως ζωοτροφές είτε ως τμήματα του περιεχομένου τροφίμων για τους ανθρώπους».

Με βάση την ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία και συγκεκριμένα το άρθρο 30 της Οδηγίας 2001/18, οι αποφάσεις έγκρισης της καλλιέργειας των ΓΤΟ λαμβάνονται από κανονιστική επιτροπή, μετά από εισήγηση της Ευρ. Επιτροπής, ύστερα από γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA).

Προκειμένου να καταλήξει σε απόφαση η κανονιστική επιτροπή θα πρέπει να επιτευχθεί ειδική πλειοψηφία (που λόγω των αντικρουόμενων θέσεων των κρατών μελών δεν επιτυγχάνεται ποτέ). Σε αντίθετη περίπτωση, το θέμα προωθείται στο Συμβούλιο (με τη μορφή σχεδίου Απόφασης του Συμβουλίου, που προτείνεται από την Ευρ. Επιτροπή), το οποίο έχει περιθώριο 3 μηνών να καταλήξει σε απόφαση, πάλι με ειδική πλειοψηφία (δηλ. η αναστέλλουσα μειοψηφία είναι 93 ψήφοι).

Εάν εντός του τριμήνου το Συμβούλιο καταλήξει ότι αντιτίθεται στην πρόταση, η Επιτροπή οφείλει να την επανεξετάσει, **ενώ εάν κατά την εκπνοή της ως άνω προθεσμίας το Συμβούλιο δεν έχει καταλήξει σε απόφαση, η προτεινόμενη πράξη εφαρμογής εγκρίνεται υποχρεωτικά από την Επιτροπή.**

Δεδομένου του συσχετισμού δυνάμεων μεταξύ των χωρών που υποστηρίζουν και αυτών που αντιτίθενται στους ΓΤΟ, πρακτικά σήμερα η αδειοδότηση των ΓΤΟ προς καλλιέργεια εξαρτάται αποκλειστικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη γνωμοδότηση της EFSA, η οποία έχει ήδη αποφανθεί θετικά για 7 από τις 13 αιτήσεις που έχουν κατατεθεί, ενώ για τις υπόλοιπες συνεχίζεται η αξιολόγηση των μελετών ανάλυσης κινδύνου.

Για το λόγο αυτό, και με δεδομένη την αντίθεση της μεγάλης πλειοψηφία των Ευρωπαίων πολιτών, **η χώρα μας στα Συμβούλια Υπουργών, συστηματικά εγείρει ζήτημα δημοκρατικής νομιμοποίησης των αποφάσεων σε θέματα ΓΤΟ και επισημαίνει ότι η έλλειψή της υπονομεύει την αξιοπιστία των Ευρωπαϊκών θεσμών.**

Ταυτόχρονα και με δεδομένη την πάγια αρνητική θέση μας, η Ελλάδα έχει μονομερώς απαγορεύσει την καλλιέργεια του Γενετικά Τροποποιημένου αραβόσιτου MON810 (του μόνου εγκεκριμένου στην ΕΕ), παρότι το υφιστάμενο πλαίσιο δεν παρέχει τη δυνατότητα αυτή.

Το 2010, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την τροποποίηση της σχετικής Οδηγίας 2001/18, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να απαγορεύουν την καλλιέργεια των ΓΤΟ που έχουν εγκριθεί στο επίπεδο της ΕΕ. Ωστόσο, τέσσερα χρόνια μετά, δεν έχει ακόμα υιοθετηθεί εξαιτίας των διαφωνιών πολλών χωρών. Η τελευταία απόπειρα υιοθέτησής της έληξε άδοξα πριν δύο χρόνια επί της Προεδρίας της Δανίας, καθώς την καταψήφισαν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Σλοβακία, το Βέλγιο, η Κύπρος και η Βουλγαρία (που συγκεντρώνουν 120 ψήφους έναντι 93 που απαιτούνται για το μπλοκάρισμα μιας νομοθετικής πρότασης).

Με αφορμή τη συζήτηση για το ΓΤ αραβόσιτο 1507, στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (11/2), το ΥΠΕΚΑ αποφάσισε και επανέφερε στο προσκήνιο τη συζήτηση για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/18, διατυπώνοντας μια νέα συμβιβαστική πρόταση. **Στο Συμβούλιο Υπουργών Περιβάλλοντος της 3^{ης} Μαρτίου, η Ελληνική Προεδρία ζήτησε και πήρε, από 25 κράτη μέλη, ισχυρή εντολή για την επανέναρξη της διαπραγμάτευσης με στόχο την επίτευξη πολιτικής συμφωνίας. Η συζήτηση, με επιλογή της ελληνικής προεδρίας, ήταν δημόσια και μεταδιδόταν τηλεοπτικά ζωντανά από την ιστοσελίδα του Ευρωπ. Συμβουλίου.**

Οι μόνες χώρες που αντέδρασαν στην πρωτοβουλία της Ελλάδας ήταν η Γαλλία και το Βέλγιο, ενώ το Λουξεμβούργο εξέφρασε κάποιες επιφυλάξεις ως προς το περιεχόμενο της πρότασής μας. Το σύνολο της σχετικής συζήτησης είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα <http://video.consilium.europa.eu/webcast.aspx?ticket=775-979-14060>.

Επομένως, οι αντιδράσεις στις οποίες γίνεται αναφορά στις ερωτήσεις των Βουλευτών περιορίζονται ουσιαστικά στα τρία παραπάνω κράτη-μέλη, γεγονός ιδιαίτερα ασυνήθιστο για οποιοδήποτε θέμα, πόσο μάλλον για ένα τόσο διαφιλονικούμενο θέμα όπως η καλλιέργεια των ΓΤΟ. **Το γεγονός αυτό έχει ήδη καταγραφεί ως μια σημαντική επιτυχία της Ελληνικής Προεδρίας.**

Η ελληνική συμβιβαστική πρόταση, η οποία, όπως είναι αναπόφευκτο, βασίζεται στην αρχική πρόταση, όπως αυτή εξελίχθηκε κατά τη διάρκεια των μακρών διαπραγματεύσεων που τελικά απέτυχαν επί Δανικής προεδρίας, το Μάρτιο του 2012, είναι η μόνη ρεαλιστική βάση για συζήτηση προκειμένου να υπάρξει συμφωνία, δεδομένων των πολύ γνωστών θέσεων των Κρατών Μελών και της Επιτροπής.

Με βάση το θεσμικό της ρόλο, η Προεδρία δεν τροποποιεί την αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά το δοκούν, αλλά σύμφωνα με τις απόψεις που διατυπώνουν τα υπόλοιπα κράτη στις σχετικές συζητήσεις στο Συμβούλιο. Η δυνατότητα της Προεδρίας να «καθοδηγεί» τη συζήτηση, της δίνει ευκαιρίες για προσαρμογές, πάντα μέσα στο διαπραγματευτικό πλαίσιο, ενώ δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει το δικαίωμα να ζητήσει ομοφωνία από τα κράτη μέλη σε περίπτωση που η ίδια διαφωνεί.

Η άσκηση πολιτικής, ιδιαίτερα στο διεθνές επίπεδο, πρέπει να είναι εστιασμένη στο αποτέλεσμα και να χαρακτηρίζεται από υπευθυνότητα και σταθερότητα. Προκειμένου να προωθούνται τα συμφέροντα της χώρας, οι όποιες αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με βάση τα αντικειμενικά διεθνή δεδομένα.

Η στήριξη μαξιμαλιστικών θέσεων χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι θέσεις των υπόλοιπων 27 κρατών-μελών, με τη διατύπωση μιας ριζικά διαφορετικής πρότασης, παρά τη στιγμιαία θετική δημοσιότητα, θα είχε ως αποτέλεσμα να ναυαγήσει μακροπρόθεσμα οποιαδήποτε πιθανότητα αλλαγής στο αδειοδοτικό νομικό πλαίσιο.

Τη διαιώνιση του υφιστάμενου τρόπου αδειοδότησης επιδιώκουν άλλωστε όσοι εξυπηρετούν τα συμφέροντα των πολυεθνικών εταιριών ΓΤΟ.

Σήμερα, η ισχύουσα αδειοδοτική διαδικασία δεν επιτρέπει σε κάποιο Κράτος Μέλος να «εξαιρεθεί» από την καλλιέργεια των ΓΤΟ. Επομένως κάθε λύση που θα δώσει στα Κράτη Μέλη αυτό το νομικό δικαίωμα, πολιτικά θα είναι ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της απαγόρευσης του περιορισμού των ΓΤΟ σε εθνικό επίπεδο. Παρότι η τρέχουσα πρόταση δεν είναι η ιδανικά προτιμητέα επιλογή μας (και για το λόγο αυτό επιχειρούνται περαιτέρω βελτιώσεις), αποτελεί μια σημαντική βελτίωση σε σύγκριση με το υφιστάμενο σύστημα. Το νέο κείμενο, το οποίο η Ελληνική Προεδρία θα κυκλοφορήσει αμέσως μετά την επόμενη Ομάδα Εργασίας, θα επιχειρήσει να εισαγάγει επιπλέον βελτιώσεις στην πρόταση, διαφυλάσσοντας παράλληλα τη θετική δυναμική της διαδικασίας αφού, σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε συμφωνία είναι πολύ ευνοϊκότερη από τη σημερινή κατάσταση.

Η κριτική που ασκείται στην πρόταση δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά δεδομένα.

Αναφορές όπως, π.χ. ότι για να προχωρήσει κάποιο κράτος-μέλος σε απαγόρευση καλλιέργειας ΓΤΟ, πρέπει να πάρει έγκριση/σύμφωνη γνώμη από την εταιρεία βιοτεχνολογίας, ή ότι η όποια απαγόρευση μπορεί να ληφθεί υπό την προϋπόθεση ότι δεν αντικρούει την αξιολόγηση περιβαλλοντικών κινδύνων και κινδύνων υγείας που έχει πραγματοποιήσει η EFSA, είναι εσφαλμένες.

Η πραγματικότητα είναι ότι σύμφωνα με την πρόταση, το κράτος-μέλος ζητά αρχικά (είτε απευθείας, ή με τη μεσολάβηση της Ευρωπ. Επιτροπής) από την εταιρία να μην συμπεριληφθεί στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της αίτησής της κατά τη φάση της αδειοδότησης του ΓΤΟ. Εφόσον η εταιρία δεν συναινέσει, **το κράτος-μέλος προχωρά εντός 3 μηνών στην απαγόρευση**, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της εταιρίας αλλά, ακόμα σημαντικότερα, **χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της Ευρωπ. Επιτροπής.**

Αναφορικά με την ανάλυση κινδύνου που έχει πραγματοποιήσει η EFSA, η πρόταση προβλέπει ότι το κράτος μέλος μπορεί να επικαλεστεί συμπληρωματικούς λόγους της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής, διαφορετικούς από εκείνους που έχουν συγκεκριμένα αξιολογηθεί από την EFSA, κάτι απόλυτα απαραίτητο για νομικούς λόγους.

Μια λύση σήμερα θα δώσει για πρώτη φορά ένα νομικό εργαλείο με το οποίο τα κράτη μέλη θα μπορούν νόμιμα να απαγορεύουν την καλλιέργεια των ΓΤΟ στο έδαφός τους, ενώ ταυτόχρονα θα δημιουργήσει σημαντικότερο νομικό προηγούμενο επί του οποίου μπορεί να βασιστεί οποιαδήποτε μελλοντική προσπάθεια περαιτέρω αλλαγής στον τρόπο αδειοδότησής τους.

Επισημαίνεται ότι η Ελλάδα, ως κυρίαρχη χώρα, διατηρεί ακέραιο το δικαίωμα να λαμβάνει, όποτε το κρίνει σκόπιμο, αποφάσεις με πολιτικά κριτήρια, όπως άλλωστε έχει πράξει έως σήμερα, σε ότι αφορά την καλλιέργεια ΓΤΟ.

(Επισυνάπτεται και η απάντηση του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Εξωτερικών, Ευ. Βενιζέλου, στη Βουλή για το ίδιο θέμα).